

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ändras så att det nuvarande antalet medlemmar i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och därigenom antalet sektioner som behandlar besvärärenden minskas. Antalet ärenden hos besvärsnämnden har minskat och dess arbete skulle vara effektivare om medlemmarna var färre.

Besvärsnämnden tillsätts för nästa mandatperiod från ingången av 2017 och lagen bör sålunda träda i kraft den 1 januari 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE OCH FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR	3
2 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
3 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	4
DETALJMOTIVERING	5
1 LAGFÖRSLAG	5
1.1 Lagen om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden	5
2 IKRAFTTRÄDANDE	5
LAGFÖRSLAG	6
om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden	6
BILAGA	8
PARALLELLTEXT	8
om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden	8

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (besvärsnämnden) är första besvärinstans i ärenden som gäller arbetspensionsskyddet. Genom lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) föreskrivs det om besvärsnämndens uppgifter och medlemmar samt om behandlingen av ärenden i besvärsnämnden.

Statsrådet utnämner på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden med uppdraget som huvudsyssla tills vidare och förordnar vice ordförandena och de övriga medlemmarna med uppdraget som bisyssla för fem år i sänder. Den nuvarande besvärsnämndens mandatperiod löper ut vid utgången av 2016.

I praktiken är besvärsnämnden uppdelad i sektioner som för närvarande är sex till antalet. Av dessa sex sektioner avgör fyra i huvudsak sådana ärenden som hör till pensionssystemen för den privata sektorn, en sådana ärenden som hör till kommunernas pensionssystem och en sådana ärenden som hör till statens pensionssystem. Besvärsnämnden har en ordförande eller en vice ordförande, en medlem som är förtrogen med arbetspensionsfrågor och har avlagt examen som medför behörighet för domartjänst eller någon annan som är särskilt förtrogen med arbetspensionsförsäkringsfrågor, en läkarmedlem samt två medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden. Till varje sektion som avgör sådana ärenden som hör till pensionssystemen för den privata sektorn hör dessutom en medlem som är förtrogen antingen med lantbruksföretagarverksamhet eller med företagareverksamhet.

På grund av den lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2011 (1318/2010) kan ärenden som gäller olika pensionslagar behandlas på ett mer mångsidigt sätt än tidigare i sektionerna. Förutsättningarna för sektionens beslutförhet vid avgöranden i pensionsärenden är desamma för både den privata och den offentliga sektorn, och därför kan t.ex. den sektion som avgör sådana ärenden som hör till pensionssystemen för den offentliga sektorn för närvarande avgöra även sådana ärenden som hör till pensionssystemen för den privata sektorn. På det sättet kan arbetet fördelas mera jämnt mellan sektionerna. Till lagen fogades också en möjlighet att minska antalet sektioner till fem, så att två sektioner behandlar pensionsärenden som hör till den offentliga sektorn och tre sektioner behandlar pensionsärenden som hör till den privata sektorn.

Antalet ärenden hos besvärsnämnden har minskat under en längre tid. Från rejält över 6 000 mottagna ärenden årligen har antalet minskat till mindre än 5 400 ärenden, vilket är den storleksklass som också uppnås 2016. Huvuddelen, dvs. 64,9 procent, av de ärenden som besvärsnämnden avgjorde 2015 utgjorde ärenden enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006). Av avgörandena gällde 17,0 procent ärenden enligt lagen om kommunala pensioner (549/2003) och 4,0 procent enligt lagen om statens pensioner (1295/2006). Av alla avgjorda ärenden utgjorde 5,0 procent ärenden enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och 8,5 procent ärenden enligt lagen om pension för företagare (1272/2006). Dessutom var 0,6 procent av avgörandena sådana som gällde andra lagar. Den minskade arbetsmängden har gällt främst de sektioner som huvudsakligen behandlar sådana ärenden som hör till pensionssystemen för den offentliga sektorn.

Om man beaktar det minskade antalet besvär, besvärsnämndens arbetsmängd för närvarande samt möjligheterna att fördela ärenden till olika sektioner efter pensionsform, skulle besvärsnämnden kunna fungera lika effektivt som den gör nu även med en mindre sammansättning än

den nuvarande. Därför föreslås det att lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden ändras så att det nuvarande antalet medlemmar minskas och att sektioner kan tillsättas i rätt proportion enligt ärendenas karaktär. I besvärsnämnden ska enligt förslaget finnas medlemmar och vice ordförande för minst fyra sektioner. Därför föreslås det att lagen ändras på detta sätt.

Ordalydelsen i lagen ger statsrådet möjlighet att vid behov på framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordna fler medlemmar till besvärsnämnden. Avsikten är att från början av 2017 minska antalet sektioner till fem och att förordna ett antal medlemmar som motsvarar detta. I fortsättningen överväger man om ens detta antal behövs och övergår vid behov till fyra sektioner.

2 Propositionens konsekvenser

Denna proposition ger möjlighet att minska antalet sektioner i besvärsnämnden, vilket effektiviserar arbetet i nämnden. Propositionen har inga nämnvärda övriga konsekvenser.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen har man hört besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och de centrala arbetsmarknadsorganisationerna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

2 §. Besvärsnämndens ordförande och medlemmar. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det ger möjlighet att minska antalet sektioner till fyra. Enligt det gällande momentet ska det finnas minst fem sektioner. För närvarande finns det sex sektioner. Det finns behov av att minska antalet sektioner, eftersom antalet besvär redan en längre tid har minskat.

I paragrafens 2 mom. föreslås det att besvärsnämndens antal medlemmar med uppdraget som bisyssla ska minskas i samma proposition som man avser att minska maximiantalet sektioner. Det totala antalet medlemmar med uppdraget som bisyssla minskar från minst 22 till minst 18. Antalet läkarmedlemmar och medlemmar som är förtrogna med pensionsärenden minskar från minst fem till minst fyra och antalet medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden från minst tio till minst åtta.

3 §. Förordnande av ordförandena och medlemmarna. Det föreslås att 2 mom. ändras på grund av att antalet sektioner minskar. Av de medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden förordnas för närvarande på framställning av såväl arbetsgivar- som löntagarföreningarna minst tre sådana som är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn, minst en som är förtrogen med statens pensionssystem och minst en som är förtrogen med kommunernas pensionssystem. Nu föreslås det att man förordnar lika många sådana som är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn som för närvarande och därutöver minst en som är förtrogen med pensionssystemet för den offentliga sektorn. Den sistnämnda ska handha såväl statens som kommunens pensionssystem samt de övriga offentliga pensionssystemen. Antalet ärenden att behandla har minskat särskilt vid den offentliga sektorns sektioner. År 2015 meddelade besvärsnämnden 1 288 avgöranden som gällde pensionssystemet för den offentliga sektorn. Detta var 22,5 procent av alla avgöranden. Med utgångspunkt i antalet ärenden klarar sålunda en sektion av att behandla de besvär som berör pensionssystemet för den offentliga sektorn. I början av 2017 träder dessutom pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) i kraft.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2017. Detta beror på att en ny besvärsnämnd ska tillsättas från detta datum. Eftersom besvärsnämnden ska tillsättas redan innan den inleder sin verksamhet, föreslås det att i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreskrivs att denna lag ska iakttas redan när den nya besvärsnämnden tillsätts.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 2 § 1 och 2 mom.
och 3 § 2 mom.,
sådana de lyder i lag 1333/2011, som följer:

2 §

Besvärsnämndens ordförande och medlemmar

Besvärsnämnden har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla och minst tre vice ordförande med uppdraget som bisyssla. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden på det sätt som närmare bestäms i arbetsordningen. Ordföranden och vice ordförandena ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med de förmånssystem som behandlas i nämnden.

Utöver ordföranden och vice ordförandena ska besvärsnämnden dessutom ha minst 18 övriga medlemmar med uppdraget som bisyssla. Av medlemmarna med uppdraget som bisyssla ska minst

- 1) fyra medlemmar vara läkare,
 - 2) fyra medlemmar vara förtrogna med arbetspensionsfrågor och ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt eller annars vara särskilt förtrogna med arbetspensionsförsäkringsfrågor,
 - 3) åtta medlemmar vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden,
 - 4) en medlem vara förtrogen med företagaverksamhet,
 - 5) en medlem vara förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet.
-

3 §

Förordnande av ordförandena och medlemmarna

Av de medlemmar som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden ska hälften förordnas på framställning av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer på så sätt att minst tre är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn och minst en med pensionssystemet för den offentliga sektorn. Dessutom ska hälften av de medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden förordnas på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest represen-

tativa centralorganisationer på så sätt att minst tre är förtroga med pensionssystemet för den privata sektorn och minst en med pensionssystemet för den offentliga sektorn.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____.

Vid tillsättandet av den besvärsnämnd som inleder sin mandatperiod den 1 januari 2017 iakttas denna lag.

Helsingfors den 3 november 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 2 § 1 och 2 mom.
och 3 § 2 mom.,
sådana de lyder i lag 1333/2011, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Besvärsnämndens ordförande och medlemmar

Besvärsnämnden har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla och minst fyra vice ordförande med uppdraget som bisyssla. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden på det sätt som närmare bestäms i arbetsordningen. Ordföranden och vice ordförandena ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med de förmånssystem som behandlas i nämnden.

Utöver ordföranden och vice ordförandena ska besvärsnämnden dessutom ha minst 22 övriga medlemmar med uppdraget som bisyssla. Av medlemmarna med uppdraget som bisyssla ska minst

- 1) fem medlemmar vara läkare,
- 2) fem medlemmar vara förtrogna med arbetspensionsfrågor och ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt eller an-

Föreslagen lydelse

2 §

Besvärsnämndens ordförande och medlemmar

Besvärsnämnden har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla och minst *tre* vice ordförande med uppdraget som bisyssla. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden på det sätt som närmare bestäms i arbetsordningen. Ordföranden och vice ordförandena ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med de förmånssystem som behandlas i nämnden.

Utöver ordföranden och vice ordförandena ska besvärsnämnden dessutom ha minst *18* övriga medlemmar med uppdraget som bisyssla. Av medlemmarna med uppdraget som bisyssla ska minst

- 1) *fyra* medlemmar vara läkare,
- 2) *fyra* medlemmar vara förtrogna med arbetspensionsfrågor och ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt eller an-

Gällande lydelse

nars vara särskilt förtrogna med arbetspensionsförsäkringsfrågor,

3) tio medlemmar vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden,

4) en medlem vara förtrogen med företagarverksamhet,

5) en medlem vara förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet.

3 §

Förordnande av ordförandena och medlemmarna

Av de medlemmar som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden ska hälften förordnas på framställning av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer på så sätt att minst tre är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn, en med kommunernas pensionssystem och en med statens pensionssystem. Dessutom ska hälften av de medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden förordnas på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer på så sätt att minst tre är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn, en med kommunernas pensionssystem och en med statens pensionssystem.

Föreslagen lydelse

nars vara särskilt förtrogna med arbetspensionsförsäkringsfrågor,

3) *åtta* medlemmar vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden,

4) en medlem vara förtrogen med företagarverksamhet,

5) en medlem vara förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet.

3 §

Förordnande av ordförandena och medlemmarna

Av de medlemmar som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden ska hälften förordnas på framställning av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer på så sätt att minst tre är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn *och minst en med pensionssystemet för den offentliga sektorn*. Dessutom ska hälften av de medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden förordnas på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer på så sätt att minst tre är förtrogna med pensionssystemet för den privata sektorn *och minst en med pensionssystemet för den offentliga sektorn*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid tillsättandet av den besvärnämnd som inleder sin mandatperiod den 1 januari 2017 iakttas denna lag.